DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 29 juli 2010 *

I mål C-151/09,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Juzgado de lo Social Único de Algeciras (Spanien) genom beslut av den 26 mars 2009, som inkom till domstolen den 28 april 2009, i målet

Federación de Servicios Públicos de la UGT (UGT-FSP)

mot

Ayuntamiento de La Línea de la Concepción,

María del Rosario Vecino Uribe,

Ministerio Fiscal,

meddelar

* Rättegångsspråk: spanska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna R. Silva de Lapuerta, G. Arestis, J. Malenovský (referent) och D. Šváby,

generaladvokat: E. Sharpston,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Ministerio Fiscal, genom J.L.M. Retamino, i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom B. Plaza Cruz, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom J. Enegren och R. Vidal Puig, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 6 maj 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6.1 i rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, s. 16).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Federación de Servicios Públicos de la UGT (UGT-FSP) och å andra sidan Ayuntamiento de La Línea de la Concepción (nedan kallat Ayuntamiento de La Línea eller kommunen), María del Rosario Vecino Uribe och nitton andra svarande samt Ministerio Fiscal. Målet rör Ayuntamiento de La Líneas beslut att inte ge personer som valts till arbetstagarrepresentanter inom flertalet företag, vilka beviljats koncession för att utföra offentliga servicetjänster, ställning som arbetstagarrepresentanter sedan nämnda företag övertagits av kommunen.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

3 Genom direktiv 2001/23 kodifierades rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (EGT L 61, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91), i dess lydelse enligt rådets direktiv 98/50/EG av den 29 juni 1998 (EGT L 201, s. 88).

4 I skäl 3 i direktiv 2001/23 anges att ”[d]et är nödvändigt att utarbeta bestämmelser till skydd för arbetstagarna vid byte av arbetsgivare, särskilt för att säkerställa att deras rättigheter skyddas”.

5 I artikel 1.1 i detta direktiv föreskrivs följande:

”a) Detta direktiv skall tillämpas vid överlåtelse [*] av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet till en annan arbetsgivare genom lagenlig överlåtelse [*] eller fusion. [* I överensstämmelse med andra språkversioner av direktivet används i stället för uttrycket ’överlåtelse ... genom lagenlig överlåtelse’ nedan uttrycket ’övergång ... till följd av avtal’. Övers. anm.].

b) Med förbehåll för vad som sägs under a och i nedan följande bestämmelser i denna artikel, skall med [övergång] enligt detta direktiv förstås [övergång] av en ekonomisk enhet, som behåller sin identitet och varmed förstås en organiserad gruppering av tillgångar vars syfte är att bedriva ekonomisk verksamhet, vare sig denna utgör huvud- eller sidoverksamhet.

c) Detta direktiv skall tillämpas på offentliga och privata företag som bedriver ekonomisk verksamhet, med eller utan vinstsyfte. En administrativ omorganisation av offentliga förvaltningsmyndigheter eller en [övergång] av administrativa funktioner mellan offentliga förvaltningsmyndigheter skall inte betraktas som en [övergång] enligt detta direktiv."

6 I artikel 2.1 i det nämnda direktivet föreskrivs följande:

"I detta direktiv avses med

…

c) arbetstagarrepresentanter och liknande uttryck: arbetstagarnas representanter enligt medlemsstaternas lagar eller praxis,

…"

7 I artikel 6 i detta direktiv föreskrivs följande:

"1. Om företaget, verksamheten eller delen av ett företag eller en verksamhet behåller sin självständighet, skall ställning och funktion för representanterna eller representationen för de arbetstagare som berörs av [övergången] bibehållas på samma villkor som före [tidpunkten för övergången] gällde enligt lag, annan författning eller avtal, förutsatt att de villkor som är nödvändiga för inrättande av arbetstagarrepresentationen uppfylls.

Första stycket skall inte gälla om nödvändiga villkor för förnyad utnämning av arbetstagarrepresentanterna eller för förnyat inrättande av arbetstagarrepresentationen är uppfyllda enligt medlemsstaternas lagar och andra författningar eller praxis, eller enligt avtal med arbetstagarrepresentanterna.

När överlåtaren är föremål för konkursförfarande eller något motsvarande insolvensförfarande som har inletts för att likvidera överlåtarens tillgångar och som står under tillsyn av en behörig offentlig myndighet (som kan vara en av behörig offentlig myndighet utsedd konkursförvaltare), kan medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de arbetstagare som berörs av [övergången] förblir representerade på ett riktigt sätt tills nytt val eller ny utnämning av arbetstagarrepresentanter har skett.

Om företaget eller verksamheten eller delen av ett företag eller en verksamhet inte behåller sin självständighet skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de arbetstagare som berörs av [övergången] och som representerades före [övergången] förblir representerade på ett riktigt sätt under den tid som behövs för förnyat inrättande eller förnyad utnämning av arbetstagarrepresentationen i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis.

2. Om uppdraget för representanterna för de arbetstagare som berörs av [övergången] upphör till följd av [övergången], skall representanterna alltjämt åtnjuta det skydd som medlemsstaternas lagar och andra författningar eller praxis ger dem."

Den nationella lagstiftningen

8 Direktiv 2001/23 införlivades med spansk rätt genom kungligt lagstiftningsdekret nr 1/1995 av den 24 mars 1995 om godkännande av den omarbetade lydelsen av lagen om arbetstagare (BOE nr 75 av den 29 mars 1995, s. 9654), i dess lydelse enligt lag 12/2001 av den 9 juli 2001 (BOE nr 164 av den 10 juli 2001, s. 24890) (nedan kallad lagen om arbetstagare).

9 I artikel 44 i lagen om arbetstagare föreskrivs följande:.

”1. Byte av ägare till ett företag, en verksamhet eller en autonom produktionsenhet med anknytning till denna verksamhet medför inte i sig att anställningsförhållandet upphör, eftersom den nye arbetsgivaren övertar sin föregångares rättigheter och skyldigheter gentemot de anställda avseende anställningsavtal och social trygghet, inklusive åtaganden beträffande pensioner, enligt de villkor som fastställs i tillämplig speciallagstiftning samt, i allmänhet, alla de skyldigheter vad gäller kompletterande social trygghet som överlåtaren har åtagit sig.

…

5. När det företag, den verksamhet eller den produktionsenhet som är föremål för övergång behåller sin självständighet innebär inte arbetsgivarbytet i sig att arbetstagarrepresentanternas uppdrag upphör. Representanterna har fortsatt samma funktion, vilken de ska utföra under samma förhållanden som tidigare.”

10 I artikel 67.1 *in fine* i lagen om arbetstagare föreskrivs en möjlighet att hålla fyllnadsval inom ett företag, till följd av en ökning av antalet anställda, enligt följande:

”Fyllnadsval får hållas efter avgångar eller uppsägningar eller för att anpassa arbetstagarrepresentationen till följd av en ökning av antalet anställda. I kollektivavtal får sådana åtgärder föreskrivas som är nödvändiga för att anpassa representationen till de betydande minskningar av antalet anställda som kan förekomma inom ett företag. Om sådana bestämmelser saknas, ska en sådan anpassning vara föremål för ett avtal mellan företaget och arbetstagarnas representanter.”

11 I artikel 67.3 i lagen om arbetstagare föreskrivs följande:

”Uppdragstiden för fackliga förtroendemän och ledamöter i företagsråd löper under fyra år, varvid de behåller sina funktioner, vad gäller de befogenheter som de utövar och därtill knutna garantier, fram till dess att det kallas till och hålls nya val.

Fackliga förtroendemän och ledamöter i företagsråd kan fråntas sina uppdrag enbart till följd av ett beslut som tagits av de arbetstagare som har valt dem. Ett sådant beslut måste antas under ett möte som utlysts för detta ändamål och där minst en tredjedel av väljarna deltar, med en absolut majoritet av rösterna i ett allmänt, individuellt, direkt, fritt och hemligt val. Uppdraget kan emellertid inte fråntas dem när förhandling om kollektivavtal pågår eller inom en tidsfrist på mindre än sex månader.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Den 25 augusti 2008 meddelade borgmästaren i Ayuntamiento de La Línea ett dekret om återtagande av ett antal koncessioner för offentliga servicetjänster, vilka tidigare hade utförts av fyra privata koncessionsinnehavare. De tjänster som de återtagna

koncessionerna avsåg var vaktmästartjänster och städning av offentliga skolor, vägrenhållning samt skötsel av parker och trädgårdar.

13 Det framgår av beslutet om hänskjutande att sedan flera offentliga servicetjänster för vilka det beviljats koncession hade återtagits av Ayuntamiento de La Línea, övertog kommunförvaltningen de arbetstagare som ingick i personalen i de företag som dessförinnan var koncessionsinnehavare, och dessa blev en del av kommunens personal. Det rör sig dock undantagslöst om samma arbetstagare som fortsätter att inneha samma tjänster och utöva samma funktioner som före nämnda återtagande, på samma arbetsplatser och under samma närmast ansvariga, utan några väsentliga förändringar i arbetsvillkoren. Den enda skillnaden är att deras högsta överordnade, ovanför de närmast ansvariga, numera utgörs av kommunens folkvalda, nämligen ledamöter i kommunledningen eller borgmästaren.

14 Representanterna för arbetstagarna hos var och en av dessa koncessionsinnehavare begärde, efter det att koncessionerna hade återtagits, att få tillgodoräkna sig tid för facklig verksamhet av Ayuntamiento de La Línea. Denna begäran avslogs genom beslut av den 10 september 2008, på grund av att de berörda arbetstagarnas uppdrag som arbetstagarrepresentanter hade upphört när de anslöt sig till den kommunala personalstyrkan.

15 I detta sammanhang och efter att ha tagit del av nämnda beslut begärde käranden i målet vid den nationella domstolen, det vill säga UGT-FSP, den 28 oktober 2008 vissa klargöranden av Ayuntamiento de La Línea. Sedermera väckte UGT-FSP den 13 november 2008 talan mot beslutet vid Juzgado de lo Social Único de Algeciras.

16 Genom beslut av den 26 mars 2009 vilandeförklarade Juzgado de lo Social Único de Algeciras målet och ställde följande tolkningsfråga till domstolen:

”Ska kriteriet om behållande av självständighet, som det hänvisas till i artikel 6.1 i [direktiv 2001/23], anses vara uppfyllt i en situation i vilken de faktiska omständigheterna (såsom de i det aktuella målet) består i att, sedan flera offentliga servicetjänster för vilka det beviljats koncession återtagits av en kommun, de arbetstagare som ingick i personalen i de företag som dessförinnan var koncessionsinnehavare övertas av kommunförvaltningen och blir en del av dess personal, men det är just dessa arbetstagare (utan undantag) som alltjämt innehar samma tjänster och utövar samma funktioner som före nämnda återtagande, på samma arbetsplatser och under samma närmast ansvariga (överordnade), utan några väsentliga förändringar i arbetsvillkoren, och den enda skillnaden är att deras högsta överordnade (ovanför de närmast ansvariga) numera utgörs av kommunens folkvalda (ledamöter i kommunledning eller borgmästare)?”

Tolkningsfrågan

17 Den nationella domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida en ekonomisk enhet som varit föremål för övergång bevarar sin självständighet, i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2001/23, när de arbetstagare som utgjorde dess personal övertas av en kommun och blir en del av kommunens personal och det är samma arbetstagare som fortsätter att inneha samma tjänster och utöva samma funktioner som före övergången, på samma arbetsplatser och under ledning av samma överordnade, utan några väsentliga förändringar i arbetsvillkoren, varvid den enda skillnaden är att folkvalda blir den övertagna ekonomiska enhetens högsta överordnade.

18 Den spanska regeringen har gjort gällande att kriterierna för övergång, i den mening som avses i direktiv 2001/23, inte är uppfyllda i målet vid den nationella domstolen. Den har gjort gällande att några betydande materiella tillgångar inte har överlåtits mellan koncessionsinnehavarna och Ayuntamiento de La Línea, eftersom de offentliga skolorna, vägarna samt de kommunala parkerna och trädgårdarna redan tillhörde Ayuntamiento de La Línea. Det var enbart den samlade personalstyrkan hos de företag som var koncessionsinnehavare som övertogs. Även om arbetskraften utgör en viktig del, kan man emellertid inte bortse från det materiella inslaget i de tjänster inom vaktmästeri, städning och underhåll som lagts ut på koncessionsinnehavarna.

19 För att besvara tolkningsfrågan finner domstolen därför det lämpligt att inledningsvis pröva om en övergång, såsom den i målet vid den nationella domstolen, omfattas av artikel 1.1 b i direktiv 2001/23. Det är endast i det fall då svaret på denna fråga är jakande som frågan om självständighet, i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2001/23, blir aktuell.

Huruvida det föreligger en övergång i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 2001/23

20 Det följer av beslutet om hänskjutande att det som är i fråga i målet vid den nationella domstolen är att en kommun, som är en offentligrättslig juridisk person, har återtagit ett antal koncessioner för offentliga servicetjänster, vilka tidigare utfördes av flera privata koncessionsinnehavare. Detta återtagande har skett med stöd av ett kommunalt dekret.

21 Enligt artikel 1.1 i direktiv 2001/23 ska direktivet tillämpas vid övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet till en annan arbetsgivare till följd av avtal eller fusion.

22 Enligt fast rättspraxis är syftet med direktiv 2001/23 att trygga kontinuiteten i anställningsförhållanden inom en ekonomisk enhet, oberoende av om det sker ett ägarbyte. Det avgörande kriteriet för att fastställa om det föreligger en övergång enligt direktivet är således huruvida den aktuella enheten behåller sin identitet, vilket är fallet i synnerhet när driften faktiskt fortsätter eller återupptas (se bland annat dom av den 18 mars 1986 i mål 24/85, Spijkers, REG 1986, s. 1119, punkterna 11 och 12, och av den 15 december 2005 i de förenade målen C-232/04 och C-233/04, Güney-Görres och Demir, REG 2005, s. I-11237, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

23 Domstolen har mot bakgrund av direktiv 77/187, i dess lydelse enligt direktiv 98/50, slagit fast att endast den omständigheten att förvärvaren är en offentligrättslig juridisk person, i förevarande fall en kommun, inte innebär att det kan uteslutas att det föreligger en övergång som omfattas av det direktivets tillämpningsområde (dom av den 26 september 2000 i mål C-175/99, Mayeur, REG 2000, s. I-7755, punkt 33). Samma slutsats måste gälla för direktiv 2001/23.

24 Återtagandet av koncessionerna för de offentliga servicetjänsterna skedde visserligen genom ett dekret, det vill säga ett beslut som ensidigt fattades av Ayuntamiento de La Línea. Denna omständighet utgör dock inte något hinder för att konstatera att det har skett en övergång, i den mening som avses i direktiv 2001/23, mellan de privata koncessionsinnehavarna och Ayuntamiento de La Línea.

25 Domstolen har tidigare slagit fast att den omständigheten att övergången sker till följd av ensidiga myndighetsbeslut och inte genom ett avtal inte utesluter att direktivet är tillämpligt (se dom av den 19 maj 1992 i mål C-29/91, Redmond Stichting, REG 1992, s. I-3189, punkterna 15–17; svensk specialutgåva, volym 12, s. 87, och av den 14 september 2000 i mål C-343/98, Collino och Chiappero, REG 2000, s. I-6659, punkt 34).

26 För att direktiv 2001/23 ska vara tillämpligt måste överlåtelsen avse en varaktigt organiserad ekonomisk enhet vars verksamhet inte är begränsad till utförandet av ett visst arbete (se bland annat dom av den 19 september 1995 i mål C-48/94, Rygaard, REG 1995, s. I-2745, punkt 20). Begreppet enhet avser följaktligen en organisation av personer och beståndsdelar som kan bedriva en ekonomisk verksamhet genom vilken ett särskilt syfte eftersträvas (se bland annat dom av den 11 mars 1997 i de mål C-13/95, Süzen, REG 1997, s. I-1259, punkt 13, och av den 20 november 2003 i mål C-340/01, Abler m.fl., REG 2003, s. I-14023, punkt 30, samt domen i de ovannämnda förenade målen Güney-Görres och Demir, punkt 32).

27 För att avgöra om villkoren för en övergång av en varaktigt organiserad ekonomisk enhet är uppfyllda måste hänsyn tas till samtliga omständigheter som kännetecknar den aktuella transaktionen. Till dessa omständigheter hör särskilt vilket slags företag eller vilken verksamhet som det är fråga om, huruvida några materiella tillgångar – såsom fastigheter eller lös egendom – har övertagits, värdet på de immateriella tillgångarna vid tidpunkten för övergången, huruvida huvuddelen av personalstyrkan har övertagits av den nye arbetsgivaren, huruvida kundkretsen har övertagits samt hur lika de verksamheter är som har bedrivits före och efter övergången och hur länge ett eventuellt avbrott i verksamheten har varat. Alla dessa omständigheter är emellertid endast aspekter av den helhetsbedömning som ska göras och kan därför inte bedömas var för sig (se bland annat domarna i de ovannämnda målen Spijkers, punkt 13, Redmond Stichting, punkt 24, Süzen, punkt 14, Abler m.fl., punkterna 33 och 34, samt de förenade målen Güney-Görres och Demir, punkterna 33 och 34).

28 Domstolen har dessutom angett att en ekonomisk enhet, på vissa områden, kan fungera utan betydande materiella eller immateriella tillgångar, vilket logiskt sett innebär att frågan huruvida en sådan enhet bibehåller sin identitet efter den transaktion som den är föremål för inte kan vara beroende av att sådana beståndsdelar har överlåtits (se domen i de ovannämnda målen Süzen, punkt 18, samt dom av den 10 december 1998 i de förenade målen C-127/96, C-229/96 och C-74/97, Hernández Vidal m.fl., REG 1998, s. I-8179, punkt 31, och i de förenade målen C-173/96 och C-247/96, Hidalgo m.fl., REG 1998, s. I-8237, punkt 31).

29 Domstolen har slagit fast att ett kollektiv av arbetstagare som varaktigt förenas i en gemensam verksamhet, inom vissa sektorer där verksamheten i huvudsak baserar sig på arbetskraft, således kan utgöra en ekonomisk enhet. En sådan enhet kan följaktligen behålla sin identitet efter en övergång, när den nye arbetsgivaren inte inskränker sig till att fortsätta den aktuella verksamheten, utan även övertar en huvuddel – i förhållande till antal och kompetens – av personalstyrkan som hans föregångare särskilt hade avdelat för denna uppgift. I sådant fall förvärvar den nye arbetsgivaren nämligen en organisation av tillgångar som gör det möjligt för honom att varaktigt fortsätta det överlåtande företagets verksamhet eller viss del av denna verksamhet (domarna i de ovannämnda målen Süzen, punkt 21, Hernández Vidal m.fl., punkt 32, och Hildago m.fl., punkt 32).

30 Domstolen slog närmare bestämt fast, avseende ett städföretag, att en organiserad grupp av arbetstagare som särskilt och varaktigt har avdelats för ett gemensamt uppdrag således kan, i brist på andra produktionsfaktorer, utgöra en ekonomisk enhet (domen i de ovannämnda förenade målen Hernández Vidal m.fl., punkt 27).

31 Den omständigheten att det i målet vid den nationella domstolen inte har skett någon övergång av de tillgångar som är föremål för de tjänster som de privata koncessionsinnehavarna utförde – såsom skolbyggnader, gator, parker och trädgårdar – saknar helt betydelse, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 39 i sitt förslag till avgörande. De materiella tillgångar som i förekommande fall ska beaktas är anläggningar, maskiner och/eller utrustning som faktiskt används för att tillhandahålla tjänster inom vaktmästeri, städning och underhåll.

32 Det ankommer på den nationella domstolen att, mot bakgrund av samtliga nu angivna tolkningsdata, avgöra huruvida det har skett en övergång, i den mening som avses i direktiv 2001/23, i det mål som den har att pröva.

Begreppet ”självständighet” i den mening som avses i artikel 6 i direktiv 2001/23

33 Den spanska regeringen har gjort gällande att begreppet självständighet i artikel 6 i direktiv 2001/23 ska tolkas som liktydigt med begreppet identitet i artikel 1.1 b i direktivet. En sådan tolkning kan dock inte godtas.

34 Det följer av artikel 1.1 b i direktiv 2001/23 att frågan huruvida identiteten bibehålls ska prövas med hänsyn till förhållandena vid tidpunkten för den avtalsenliga överlåtelsen eller fusionen av den berörda ekonomiska enheten. En sådan transaktion kan nämligen endast kvalificeras som ”övergång”, i den mening som avses i direktivet, om enheten bibehåller sin identitet.

35 Däremot ska frågan huruvida självständigheten bibehålls prövas först när det redan har konstaterats att det föreligger en övergång, i den mening som avses i direktiv 2001/23. Detta direktiv ska nämligen tillämpas på samtliga övergångar som uppfyller villkoren i artikel 1.1 i direktivet, oavsett om den övertagna ekonomiska enheten behåller sin självständighet i förvärvarens struktur eller inte (se dom av den 12 februari 2009 i mål C-466/07, Klarenberg, REG 2009, s. I-803, punkt 50).

36 Om begreppen identitet och självständighet var likvärdiga, skulle den inledande delen av artikel 6.1 första stycket i direktiv 2001/23 – i vilken villkoret att företaget, verksamheten eller delen av ett företag eller en verksamhet behåller sin självständighet anges – förlora sin ändamålsenliga verkan, eftersom artikel 6.1 i direktivet skulle vara automatiskt tillämplig om den ekonomiska enheten behöll sin identitet i den mening som avses i artikel 1.1 b i direktivet. Följaktligen är dessa begrepp inte likvärdiga, och frågan huruvida ett företag har bevarat sin självständighet, i den mening som

avses i artikel 6 i direktiv 2001/23, ska prövas först efter det att det har fastställts att det har skett en övergång i direktivets mening.

37 Vad gäller begreppet självständighet anges det inte i artikel 6 hur detta begrepp ska förstås. En definition av nämnda begrepp står inte heller att finna i någon av direktivets andra artiklar.

38 Enligt fast rättspraxis följer såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen att en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för att bestämma dess betydelse och räckvidd normalt ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela Europeiska unionen (se, för ett liknande resonemang, senast dom av den 3 december 2009 i mål C-433/08, Yaesu Europe, REG 2009, s. I-11487, punkt 18 och där angiven rättspraxis).

39 Det framgår vidare av fast rättspraxis att fastställandet av betydelsen av och räckvidden för sådana uttryck som inte definierats i unionsrätten ska ske i enlighet med deras normala betydelse i vanligt språkbruk, med beaktande av det sammanhang i vilket de används och de mål som eftersträvas genom det regelverk i vilket de ingår (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 10 mars 2005 i mål C-336/03, easyCar, REG 2005, s. I-1947, punkt 21, av den 22 december 2008 i mål C-549/07, Wallentin-Hermann, REG 2008, s. I-11061, punkt 17, och av den 5 mars 2009 i mål C-556/07, kommissionen mot Frankrike, REG 2009, s. I-25, punkt 50).

40 Domstolen erinrar inledningsvis om att syftet med direktiv 2001/23 är att skydda arbetstagarnas rättigheter vid byte av arbetsgivare genom att göra det möjligt för dem att fortsätta sin anställning hos den nye arbetsgivaren på samma villkor som hos överlåtaren (se bland annat dom av den 10 februari 1988 i mål 324/86, Foreningen af

Arbejdsledere i Danmark, REG 1988, s. 739, punkt 9, svensk specialutgåva, volym 9, s. 357, av den 9 mars 2006 i mål C-499/04, Werhof, REG 2006, s. I-2397, punkt 25, och av den 27 november 2008 i mål C-396/07, REG 2008, s. I-8883, punkt 28). Arbetstagarnas rätt till representation är inte något undantag. Därav följer att arbetstagarrepresentationen som huvudregel inte ska påverkas av övergången.

41 I artikel 6.1 första stycket i direktiv 2001/23, som innehåller huvudregeln om arbetstagarrepresentation, anges att om företaget, verksamheten eller delen av ett företag eller en verksamhet behåller sin självständighet, ska ställning och funktion för representanterna eller representationen för de arbetstagare som berörs av övergången bibehållas på samma villkor som före tidpunkten för övergången.

42 Enligt dess normala betydelse i vanligt språkbruk ger begreppet självständighet uttryck för rätten till självbestämmande.

43 Om detta begrepp tillämpas på en ekonomisk enhet, betyder det de befogenheter som de ansvariga för denna enhet har att relativt fritt och oberoende organisera arbetet inom enheten för att bedriva dess ekonomiska verksamhet. Mer specifikt ger det uttryck för befogenheten att ge order och instruktioner, fördela uppgifter åt underordnade arbetstagare inom den aktuella enheten samt ta beslut om hur de materiella tillgångar som enheten förfogar över ska användas, detta utan direkt inblandning av arbetsgivarens andra organisationsstrukturer (nedan kallade organisatoriska befogenheter).

44 Domstolen finner följaktligen att självständigheten i princip bibehålls, i den mening som avses i artikel 6.1 första stycket i direktiv 2001/23, när, sedan övergången skett, de organisatoriska befogenheter som de ansvariga för den övertagna enheten har inom förvärvarens organisation i allt väsentligt förblir oförändrade, i förhållande till den situation som rådde före övergången.

45 I det fallet ska således arbetstagarnas rätt till representation i princip utövas på samma sätt och på samma villkor som före övergången.

46 Om arbetstagarna efter övergången däremot lyder under ansvariga, vars organisatoriska befogenheter har minskat och vilka inte längre kan kvalificeras som självständiga, är arbetstagarnas intressen inte längre desamma. Följaktligen bör deras representation – på det sätt och på de villkor som den utövas – anpassas till de förändringar som har skett. Såsom framgår av artikel 6.1 fjärde stycket i direktiv 2001/23 ska därför uppdraget för representanterna för de arbetstagare som berörs av övergången i ett sådant fall begränsas till att enbart omfatta den tid som behövs för förnyat inrättande eller förnyad utnämning av arbetstagarrepresentationen.

47 Om det skulle vara vissa organisatoriska befogenheter inom den övertagna enheten som omfördelas, undergräver detta i princip inte enhetens självständighet. Det viktiga är att den övertagna enhetens ansvariga, betraktade som en helhet, kan utöva de organisatoriska befogenheter som de, i förhållande till andra organisatoriska strukturer hos den nye arbetsgivaren, hade redan före övergången.

48 Domstolen finner dessutom att endast den omständigheten att de högsta överordnade byts ut, såsom i målet vid den nationella domstolen, inte i sig kan anses undergräva den övertagna enhetens självständighet.

49 Enbart om dessa överordnade hade befogenhet att direkt organisera arbetstagarnas verksamhet och ta över beslutsfattandet inom denna enhet skulle enhetens självständighet kunna undergrävas. Även om beslutsfattandet tas över inom den övertagna enheten kan detta dock inte anses undergräva enhetens självständighet om det, i undantagsfall, sker under brådskande omständigheter (såsom i samband med en allvarlig händelse som äventyrar enhetens verksamhet), tillfälligt och i enlighet med regler som antagits för detta ändamål.

50 Endast den omständigheten att de högsta överordnade har en kontrollbefogenhet påverkar som huvudregel inte den övertagna enhetens självständighet, förutsatt att denna befogenhet inte också innefattar sådana befogenheter som angetts i föregående punkt.

51 En sådan tolkning av begreppet självständighet säkerställer dessutom att artikel 6 i direktiv 2001/23 får en ändamålsenlig verkan, eftersom en övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet i praktiken nästan alltid får till följd att de högsta överordnade byts ut.

52 Den spanska regeringen har gjort gällande att en sådan tolkning, som i målet vid den nationella domstolen medför att den befintliga arbetstagarrepresentationen fortsätter att gälla, skulle dels skapa en form av ”dubbel representation” inom den nya arbetsgivarens arbetsstyrka, dels inte ta hänsyn till den ekonomiska skada som den nya arbetsgivaren åsamkas till följd av att denne tvingas låta representanterna för de arbetstagare som berörs av övergången ”få tillgodoräkna sig tid” för facklig verksamhet. Vad regeringen har anfört i detta avseende föranleder emellertid inte någon annan tolkning. Regeringens argument syftar nämligen endast till att ifrågasätta de rättsliga följderna av unionslagstiftarens val vid införandet av artikel 6 i direktiv 2001/23.

53 Det saknas även skäl att godta den spanska regeringens argument om diskriminering och åsidosättande av likabehandlingsprincipen, avseende den befintliga arbetsstyrkans arbetstagarrepresentanter och fackliga företrädare hos den nya arbetsgivaren.

54 Även om det antogs att de övertagna arbetstagarna och den nye arbetsgivarens arbetstagare befinner sig i jämförbara situationer, skulle, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 88 i sitt förslag till avgörande, den särbehandling som följer av en eventuell obalans inom den nya arbetsgivarens organisation – till nackdel för de fackliga företrädare som redan finns representerade och de berörda arbetstagarrepresentanterna, vars antal förblir oförändrat – vara motiverad mot bakgrund av syftet med direktiv 2001/23. Syftet med detta direktiv är nämligen att, så långt det är praktiskt möjligt, se till att de nya arbetstagarna inte missgynnas till följd av övergången, i förhållande till den situation som rådde innan denna ägde rum.

55 Vad slutligen gäller argumentet att den befintliga arbetsstyrkans rätt att bedriva facklig verksamhet skulle undergrävas, konstaterar domstolen att den spanska regeringen inte har visat på vilket sätt, under omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, som utövandet av denna grundläggande frihet påverkas av att arbetstagarrepresentanterna för den övertagna enheten behålls.

56 Med hänsyn till vad som har anförts ovan ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. En ekonomisk enhet som varit föremål för övergång bevarar sin självständighet, i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2001/23, när de befogenheter som enhetens ansvariga har inom förvärvarens organisationsstruktur i allt väsentligt förblir oförändrade. Dessa befogenheter består i att relativt fritt och oberoende organisera arbetet inom enheten för att bedriva dess ekonomiska verksamhet och, mer specifikt, i att ge order och instruktioner, fördela uppgifter åt underordnade arbetstagare inom den aktuella enheten samt ta beslut om hur de materiella tillgångar som enheten förfogar över ska användas, detta utan direkt inblandning av arbetsgivarens andra organisationsstrukturer. Endast den omständigheten att de högsta överordnade byts ut kan inte i sig anses undergräva den övertagna enhetens självständighet, såvida inte de nya högsta överordnade har befogenhet att direkt organisera arbetstagarnas

verksamhet och på så sätt ta över beslutsfattandet från dem som är arbetstagarnas närmast överordnade inom denna enhet.

Rättegångskostnader

57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

En ekonomisk enhet som varit föremål för övergång bevarar sin självständighet, i den mening som avses i artikel 6.1 i rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter, när de befogenheter som enhetens ansvariga har inom förvärvarens organisationsstruktur i allt väsentligt förblir oförändrade. Dessa befogenheter består i att relativt fritt och oberoende organisera arbetet inom enheten för att bedriva dess ekonomiska verksamhet och, mer specifikt, i att ge order och instruktioner, fördela uppgifter åt underordnade arbetstagare inom den aktuella enheten samt ta beslut om hur de materiella tillgångar som

enheten förfogar över ska användas, detta utan direkt inblandning av arbetsgivarens andra organisationsstrukturer.

Endast den omständigheten att de högsta överordnade byts ut kan inte i sig anses undergräva den övertagna enhetens självständighet, såvida inte de nya högsta överordnade har befogenhet att direkt organisera arbetstagarnas verksamhet och på så sätt ta över beslutsfattandet från dem som är arbetstagarnas närmast överordnade inom denna enhet.

Underskrifter